

ΑΔΕ ΚΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νοβριου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΟΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

“ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ”

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Όδὸς Πραξιτέλους — 8

1903

3220

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νοβριου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

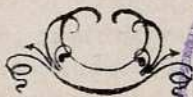
2059

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΗΣ

ΑΘΗΝΩΝ

«ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Ὁδὸς Πραξιτέλους — 8

1903

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΕΝ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΤΗΣ 1907

ΕΤΗΣ 1907

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΤΗΣ 1907

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

«Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κερωθέν διὰ Β Διατάγματος τῆς 11 Νοβρίου 1899.

Α'. Σύστασις καὶ σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐν Ἀθήναις τῷ 1899 δυνάμει τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου Β Διατάγματος συσταθεῖσα Ἀδελφότης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «**Η Ἐκατονταπυλιανὴ**» σκοπὸν ἔχει κατὰ τὸν παρόντα κανονισμόν τὸν ὁμοφώνῳ ψήφῳ τῶν μελῶν ἀναθεωρηθέντα καὶ τροποποιηθέντα, τὴν ἑνιστάσασιν τῆς κατ' ἔτος ἐν Πάρω τελευτούμενης πανηγύρεως τὴν 15 Ἀυγούστου ἢ μέραν τῆς Κοιμίσσεως τῆς Θεοτόκου, διὰ τῆς μεταβάσεως ὅσον ἔνεστι περισσότερων προσκυνητῶν.

Β'. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 2. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος γίνονται πάντες, ὅσοι συνεισφέρουσιν ἑτησίως δραχμὰς ἕξ (6), ἢ εἰς πεντηκονταλέπτους μνηνιαίας καταβολάς, πάντες οἱ κάτοικοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἢ καὶ τῶν Περιχώρων, πάσης τάξεως καὶ ἐπαγγέλματος· δύνανται δὲ ταῦτα νὰ καταβάλλωσι καὶ δραχμὴν μνηνιαίως ἥτις ἔλεει χρῆσιμείσει δι' εἰσιτήριον Α' ἢ Β' θέσεως.

Γ'. Καθήκοντα Μελῶν.

Ἄρθρον 3. Ἄν μέλος τι καθυστερήσῃ τὴν συνδρομὴν του ἐπὶ τρίμηνον στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι. Ἄν δὲ ἐξακολου-

θῆ καθυστεροῦν ἐπὶ ἕξ μῆνας, διαγράφεται τοῦ μη-
τρώου καὶ ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς
τῶν χρημάτων, ἅτινα κατέβαλε.

"Αρθρον 4. Δύναται καὶ πάλιν παλαιὸν μέλος
νὰ ἐγγραφῆ ἐκ νέου ἀφ' οὗ προηγουμένως αἰτήσεται
τοῦτο, δι' ἐγγράφου αἰτήσεώς του παρὰ τοῦ Δ. Συμ-
βουλίου, ὅπερ δεόν ν' ἀποφανθῆ διὰ τὴν ἐκ νέου ἐγ-
γραφὴν του.

"Αρθρον 5. Πᾶν νέον μέλος δύναται νὰ ἐγ-
γραφῆ εἰς οἴαν δέποτε ἐποχὴν, Ὑποχρεοῦται ὁμως
νὰ καταβάλῃ τὰς προηγουμένας μηνιαίας καταβο-
λὰς μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου, ἔχον ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ἀρ-
χὴ τοῦ εἰους λαμβάνεται ἡ 1η Αὐγούστου.

Δ'. Διοικήσεις τῆς Ἀδελφότητος

"Αρθρον 6. Ἡ ἀδελφότης διοικεῖται ὑπὸ δεκα-
εξαμελούς συμβουλίου, ἥτοι ἑνὸς Προέδρου, Ἀντι-
προέδρου, Γραμματέως, Ταμίου καὶ ὡσεὶκα Συμβού-
λων ἐκλέγεται δὲ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν
μελῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τριετίαν. (Ὁ
Πρόεδρος πάντως ὀφείλει νὰ ᾔηνε Πάριος). Δύναται
δὲ ἂν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου φανῆ ῥάθυμον, ὁ
Πρόεδρος κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου νὰ ἀντικα-
καθιστᾷ τοῦτο μετὰ προηγουμένην ἐγγραφὸν πρόσ-
κλησιν, ἐὰν ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογητῶς ἐπὶ τρεῖς συ-
νεχεῖς συνεδριάσεις.

"Αρθρον 7. Ἴνα ἐκλεγῆ τις μέλος τοῦ Συμ-
βουλίου, δεόν νὰ ᾔηαι κάτοικος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν
ἢ Πειραιῶς.

"Αρθρον 8. Ἀπαντα τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβου-
λίου ἐργαζόμενα δωρεάν, εἰσὶν ἀλληλεγγύως ὑπεύ-
θυνα ἀπέναντι τῆς ὀλομελείας, διὰ πᾶσαν ἐξ ἀμελεί-
ας προκύψασαν ζημίαν, εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἀ-
δελφότητος.

"Αρθρον 9. Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως, ἐνε-

κα σωματικῆς ἀνικανότητος ἢ θανάτου μέλους τινός τοῦ Συμβουλίου, ἢ καὶ ἀδικαιολογήτου ἀποχῆς αὐτοῦ, (κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ βῶ εἰρημένα) προσκαλοῦνται εἰς ἀντικατάστασιν οἱ κατὰ σειρὰν ἐπιλαχόντες.

Ε'. Καθήκοντα Συμβουλίου

Ἄρθρον 10. Τῇ ἐγγράφῳ προσκλήσει τοῦ Προέδρου, τὸ Δ. Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ, ὡσάκις ἔν παραστῇ ἀνάγκη.

Ἄρθρον 11. Τὸ Συμβούλιον θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν ὄσι παρόντα ἐννέα μέλη τοῦλάχιστον.

Ἄρθρον 12. Πᾶσαι ἀποφάσεις σχετικῆ πάντοτε πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, λαμβάνεται διὰ σχετικῆς πλειψηφίας τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου, εἰς τὰ ἀπαντα ἔχουσι ἴσῳ ἐν ἰσοψηφίᾳ νικᾷ ἡ τοῦ Προέδρου ψήφος.

Ἄρθρον 13. Πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ. Συμβουλίου καταχωρίζονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν Πρακτικῶν, ἅπερ ἀναγιγνωσκόμενα ἐν νομίμῳ συνεδριάσει ὑπογράφονται παραχωρήματα ὑφ' ὄλων τῶν ἐν αὐτῇ παρευρισκόμενων μελῶν, τιθεμένης ἅμα καὶ τῆς τῆς Ἀδελφότητος σφραγίδος.

Ἄρθρον 14. Ἡ τε παράδοσις καὶ παραλαβὴ τῆς ἐν γένει περιουσίας τῆς ἀδελφότητος, ἐνεργεῖται ἐντὸς τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς παρόντων ἐν ἀπαρτίᾳ τῶν μελῶν τοῦ τέως καὶ τοῦ νέου Συμβουλίου ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλου, καταχωριζομένου ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Πρακτικῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου.

ΣΤ'. Προέδρου Καθήκοντα.

Ἄρθρον 15. Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου ὡς καὶ τὴν ὀλομέλειαν τῆς Ἀ-

δελφότητος εἰς τακτικὰς ἢ εἰς ἐκτάκτους συνελεύσεις καὶ προεδρεῖ αὐτῶν, κηρύττει τὴν ἑναρξιν καὶ λήξιν τούτων, θέτει τὰ ζητήματα, διατηρεῖ τὴν τάξιν ἐν ταῖς συνεδρίασις ἐν γένει, ἐκφώνει τὰς ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως, φροντίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κανονισμοῦ, ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἀδελφότητα ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς, ἐπιτρέπει ἐκάστῳ τῶν μελῶν αἰτοῦντι τὸν λόγον καθ' ἣν ἐνεγράφη τάξιν, ἀφαιρεῖ αὐτὸν ἀπὸ τῶν παρεκτρεπομένων, φέρει προτάσεις περὶ ἀποδοκιμασίας, ἐπι δε καὶ διαγραφῆς κατὰ τῶν μελῶν ἐκείνων ἅτινα διὰ τῆς διαγωγῆς των ἠθέλον φανῆ ἀνάξια τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει ἡ Ἀδελφότης. Ἐποπτεύει ἐν ταῖς ψηφοφορίασις, ἐκλέγει τοὺς ψηφολέκτας, ἀπαγορεύει πᾶσαν θρησκευτικὴν, πολιτικὴν καὶ προσωπικὴν συζήτησιν, ἀναβάλλει τὴν συνεδρίασιν ὡσάκις συμβῆ ταραχὴ τις, ὑπογράφει μετὰ τοῦ Γραμματέως τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως ἐν κοινῇ θέντα, καὶ τὰ διάφορα ἐγγράφα, ἐπιθεωρεῖ τὰ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως καὶ τοῦ Ταμίου τηρούμενα βιβλία, καὶ τέλος μεριμνᾷ περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ τῆς Ἀδελφότητος συμφέροντα. συνεννοούμενος προσέτι μετὰ τῆς ὁμωνύμου Ἀδελφότητος ἐν Πάρῳ, διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν σχέσιν ἔχουσαν τὴν ὅσῳ τὸ δυνατόν περισσοτέραν περιποίησιν τῶν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς μεταβαινόντων προσκυνητῶν.

Ζ'. Ἀντιπρόεδρου καθήκοντα

Ἄρθρον 16. Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληροῖ ἐν πᾶσι τὸν Πρόεδρον ἀποθανόντα, κωλυόμενον, ἢ ἀπόντα, οὗτος δὲ πάλιν κωλυόμενος, ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ τὰς πλειοτέρας λαβόντος ψήφους Συμβούλου, ἐν ἰσότητι δὲ, ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τούτων.

Η'. Γραμματέως καθήκοντα

Ἄρθρον 17. Ὁ Γραμματεὺς συντάσσει τὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Συνελεύσεων, ἐν γένει πρακτικὰ, ἅτινα καὶ φυλάττει ὑπ' εὐθύνην του, ἀναγινώσκει ἐν συνεδρία τὰ διάφορα ἔγγραφα τῆς Ἀδελφότητος, διεξάγει τὴν ἀλληλογραφίαν, τηρεῖ πρωτόκολλον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων, μητρῶον τῶν μελῶν, φυλάττει τὴν σφραγίδα καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἀδελφότητος, συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα. ὡς καὶ τὰς γνωστοποιήσεις πρὸς συγκροτήσιν Συνελεύσεων. Ὑποχρεοῦται δὲ νὰ ἐκπληροῖ καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας παροισαζομένας, ἐπ' ἀγαθῆς τῆς Ἀδελφότητος. Τὸν Γραμματέα κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νεώτερος τῶν κατὰ σειράν ἐπιτελούντων Συμβούλων.

Θ'. Ταμίου καθήκοντα

Ἄρθρον 18. Ὁ Ταμίας ὑπόλογος ὢν καὶ ὑπεύθυνος προσωπικῶς διὰ τὴν περιουσίαν τῆς Ἀδελφότητος τηρεῖ ἐν λεπτομερείᾳ βιβλίον ταμείου ἐν ᾧ ἐγγράφονται κατὰ χρονολογικὴν σειράν τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

Προσέτι ὁ Ταμίας ὑπογράφει τὰς διπλοτύπους ἀποδείξεις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὑποβάλλει κατὰ μῆνα εἰς τὸ Συμβούλιον συνοπτικὴν κατάστασιν τῶν εἰσπράξεων, καταθέτει κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τὰς εἰσπράξεις παρά τινι Τραπεζίῃ, ἐφαρμόζει τὸν περὶ χαρτοσήμου Νόμον, παραλαμβάνει τὰ πρὸς ἐξαργύρωσιν χρήματα παρά τῶν Τραπεζῶν (δυναμει ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου) καὶ τοὺς δεδουλευμένους τόκους τῶν καταθέσεων. Ὁ Ταμίας ὀφείλει νὰ μὴ ἔχη εἰς χεῖράς του μετρητὰ πλείονα τῶν 50—100 δραχ. Πᾶσα δαπάνη ἐνεργουμένη ἄνευ τῆς

ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐπιβαρύνει ἀτομικῶς τὸν Ταμίαν.

Προκειμένου περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Ταμίου, ἀποφαίνεται ἡ ὀλομέλεια τοῦ Δ. Συμβουλίου διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας. Κωλυόμενον ἢ ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Πρόεδρος.

Γ. Συνέλευσις μελῶν.

"Α ρ θ ρ ο ν 19. Κατ' ἔτος μία τακτικὴ συνέλευσις συγκροτεῖται (ἐκτάκτως δὲ ἐὰν παρουσιαθῇ ἀνάγκη) ἥτοι τὴν 2αν Κυριακὴν τοῦ 7)βρίου.

"Α ρ θ ρ ο ν 20. Τὰ μέλη συνέρχονται συμφώνως πρὸς τὴν γνωστοποίησιν τοῦ Προέδρου ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ὀρισμένῳ. Θεωρεῖται δὲ ἐν ἀπαρτίᾳ ἡ Συνέλευσις ὅποταν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοπροσώπως συνηλθόντων ἐταίρων τῆς ἀδελφότητος ἀποτελεῖ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου. Μὴ γενόμενης δὲ ἀπαρτίας ἡ συνέλευσις συνέρχεται μετὰ ὀκτὼ (8) ἡμέρας, ὅτε καὶ θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅσα καὶ ἂν προσέλθωσι μέλη.

"Α ρ θ ρ ο ν 21. Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀπαρτίας τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὅσα ὅποτε μέλη καὶ ἂν παραμείνωσι, ἡ συνέλευσις λογίζεται πλήρης καὶ προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψηφίσιν τῶν ζητημάτων τῶν ἀφ' ἑρῶν τῶν τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος.

"Α ρ θ ρ ο ν 22. Εἰς τὴν συνέλευσιν ὁ μὲν Πρόεδρος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν, ἀναφέρει τὰς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐργασίας τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ Ταμίος, ἀναγινώσκει τὸν ἀπολογισμὸν τῶν τε ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἶτα ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν τῆς ληξάσης ἐτησίας διαχειρίσεως.

Ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἢ ἀποχῆς τῶν μελῶν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, δύναται νὰ προσκαλῆ τὸ Δ. Συμβούλιον ἐλεγκτὰς καὶ ἐκ τῶν μὴ μελῶν πι-

πειραμένους τοιούτους, ὧν τὸ πόρισμα δέον νὰ δημοσιεῖται εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων. Εἰς τὴν αὐτὴν Συνέλευσιν ἀναγινώσκεται ἡ τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἐκθεσις, (ἥτις δέον νὰ φέρῃ δύο τοῦλάχιστον ὑπογραφάς). συζητοῦνται δὲ διάφοροι προτάσεις καὶ ἂν ἐληξεν ἡ τριετὴς περίοδος τοῦ Συμβουλίου, ἐκλέγεται τὸ δεκαεξαμελὲς συμβούλιον. Ἡ ἐκλογὴ ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βάσει ψηφοδελτίων φερόντων μόνον τὸν τίτλον τῶν ὑποψηφίων ἐντυπον, τὰ δὲ ὀνόματα διὰ τῆς χειρός. Ἐπίσης ταυτοχρόνως ἐκλέγονται καὶ οἱ ἐλεγκταί. //

Ἄρθρον 23. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δ. Συμβουλίου, δικαιοῦνται νὰ ψηφίζωσι πάντα τὰ μέλη τὰ ἐκπληρώσαντα τὰς κατὰ τὸν παρόντα κανονισμὸν (Ἄρθρον 3) ὑποχρεώσεις τῶν καὶ ὄντα ἐγγεγραμμένα τοῦλάχιστον πρὸ 3 ἡμερῶν ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἐπιτρέπονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς ἐγγραφαί. Αἱ λευκαὶ ὡς καὶ αἱ ἀρνητικαὶ ψηφοὶ δὲν καταδύονται ὑπ' ὅσων ἄπαντα δὲ τὰ δελτία δέον νὰ φέρωσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἀδελφότητος.

ΙΑ'. Ἀκροτελεύτιοι διατάξεις.

Ἄρθρον 24. Τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἡ διάρκεια ὀρίζεται εἰς τρία (3) ἔτη, μετὰ τὴν λήξιν τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἀναθεωραθῇ ἐν μέρει ἢ καὶ ἐν συνόλῳ ἐὰν ἡ συνέλευσις ἀποφασίσῃ τοῦτο δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἄρθρον 25. Πᾶσα πρότασις παραβλάπτουσι τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος ἢ τείνουσα εἰς τὴν διάλυσιν αὐτῆς, εἶνε κατ' ἀρχὴν ἀπαράδεκτος.

Ἄρθρον 26. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει ὅπως κατ' ἔτος τὴν 13 Αὐγούστου μισθῶνι κατάλληλον ἀτμόπλοιον ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων πρὸς μεταφορὰν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, εἰς τὴν ἐν Πάρῳ πανήγυριν τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς καὶ ἐ-

πάνοδον αὐτῶν, θέλει δὲ φροντίζει διὰ τὴν ὅσον ἔεσ-
τι περιποίησιν αὐτῶν. Ἐπίσης ὀφείλει τὸ Δ. Συμ-
βούλιον νὰ διοργανῶνῃ ἐκδρομὴν ἐκ τῶν μελῶν ἀνά
τοὺς ἔξω Δήμους τῆς Νήσου, καὶ ὀφείλει ἐκ περιτρο-
πῆς νὰ μεταβαίνει κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον τούτων. Τὸ
Δ. Συμβούλιον πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ὀφείλει νὰ ἀ-
ποστέλλῃ ἐπιτροπὴν ἐν Πάρῳ ἥτις συνενουμένη με-
τὰ τῆς ἐκεῖ Ἀδελφότητος, προετοιμάζει κατάλληλα
οἰκήματα διὰ τοὺς προσκυνητάς.

Ἄρθρον 27. Ὅσα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελ-
φότητος ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσιν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ θέ-
σιν ὀφείλουν νὰ δηλώσωσι τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον, ἢ
τὸν Ταμίαν πρὸ ὀκτῶ (8) ἡμερῶν, ἐπὶ καταβολῇ ἐκ-
τὸς τῆς ἐξαδράχμου ἐτησίας συνδρομῆς των, διὰ μὲν
τὴν Α'. θέσιν δραχ. ἑννέα (9) καὶ διὰ τὴν Β'. δραχ.
τέσσαρας (4). Ὅσα δὲ θέλουσι νὰ ἀναρῶσιν οἰονδύ-
ποτε ἀοιθιμὸν εἰς ἀποβίον, ἔξω δὲ καταβάλωσιν εἰς
τὸν Ταμίαν τὸ ἀντίστοιχον αὐτῶν.

Ἄρθρον 28. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς
Ἀδελφότητος ἢ περιουσία αὐτῆς κατ' ἀπόφασιν τῶν
ἐναπομεινάντων μελῶν, θέλει χρησιμεύσει εἰς κατα-
σκευὴν ἔργου διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἐκατονταπυλῆαν.

Ἄρθρον 29. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγίδα
σχήματος στρογγύλου μὲ ἐπιγραφὴν γύρωθεν :
**« Ἀδελφότης Ἀθηνῶν ἢ Ἐκατονταπυλῆαν
1901 »** καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ναὸν. Ἡ Ἀδελφότης ἔ-
χει σημαίαν μεταξίνην ὡς ἡ ἐθνικὴ μας, φέρουσα ἐν
τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἄρθρον 30. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει
ὅπως γίνεται κατ' ἔτος Ἀρτοκλασία, διὰ δὲ τὴν θεῖαν
λειτουργίαν προσφέρει χρηματικὸν τι ποσὸν ὀρισθη-
σόμενον παρ' αὐτοῦ. Ἐπίσης διὰ μουσικὴν καὶ πυ-
ροτεχνήματα.

Ἄρθρον 31. Τὸ συμβούλιον δύναται νὰ ἀγο-
ράζῃ εἰς ἑκάστην κλήρωσιν ἐν γραμματίῳ ἐκ τοῦ λα-
χείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας οὗ τὸ τυχόν κέρ-

δος θὰ ἀνίκη εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος διὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν.

Ἄρθρον 32. Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσίν, 1) Αἱ μνηιαῖα καταβολαὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, 2) αἱ πρὸς τὴν ἀδελφότητα γινόμεναι ἀπαξ ἢ ἐτησίως συνεισφοραὶ, 3) Οἱ διάφοροι ἔρανοι ἐκ τῶν μελῶν ἢ καὶ μὴ τοιούτων καὶ 4) οἱ τόκοι τῶν κατατεθέντων ἐν ταῖς Τραπεζαῖς χρημάτων

Ἄρθρον 33. Ὁ προσφέρων ἢ κληροδοτῶν ἐκατὸν (100) ἕως πεντακοσίας (500) δραχμῶν, ἀναγράφεται δωρητῆς τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ πεντακοσίας (500) καὶ ἐπέκεινα μέγας εὐεργέτης. Αἱ χορηγούμεναι συνδρομαὶ, δωρεαὶ καὶ εὐεργεσίαι ἐγγράφονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν διπτύχων τῆς ἱερᾶς προθέσεως μένον πάντοτε ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΕΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ παρῶν κανονισμὸς τῆς ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητος Ἐκατονταπυλιανῆς (ἤτοι ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1899), συνιστάμενος ἐκ κεφαλαίων ΙΑ' καὶ Ἀρθρῶν τριάκοντα τριῶν (33), συζητήθη καὶ ἐνεκρίθη ἐν τακτικῇ Συνελεύσει τῶν μελῶν συγκροτηθεῖση τὴν εἰκοστὴν δευτέραν (22) Σεπτεμβρίου 1902 ἐν τῷ Βαρβακείῳ Λυκείῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος.

Ὁ Γραμματεὺς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως Ἐπιτροπή.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς.

Βασίλειος Καμπάνης.

Ἀντώνιος Καλακώνας

Ἰωάννης Ζησιμόπουλος.

ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Νικόλαος Ἀρκουλιῆς
Ἀντώνιος Ι. Ροῦσσος.
Θεόδωρος Β. Χανιώτης
Ἀντώνιος Θ. Καλακώνας.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1899 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1900. Ν. Ἀρ-
κουλιῆς, Πρόεδρος. Α. Ροῦσσος, Ταμίας. Α. Λάγιος, Γραμ-
ματεὺς.

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

Γ. Στέλας, Θ. Β. Χανιώτης, Ι. Φραντζούλλος, Γ. Δε-
λέγος, Ι. Θεολογιάννης, Κωνστ. Καλαμαρχοπούλου.

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1900 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1901. Ν. Ἀρ-
κουλιῆς, Πρόεδρος. Γ. Κουλουριώτης ἢ Τσακάλης, Ταμίας.
Μ. Σκορδίλης, Γραμματεὺς.

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

Ν. Μιχάλοβιτς, Ἐμμ. Ἀγουρος, Δ. Παξιμάδης, Ἀντ.
Θ. Καλακώνας, Γ. Τζωρτζόπουλος, Ἀντ. Σιγάλας.

Ἀπὸ 7ης 9βρίου 1901 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1902. Ι. Ζου-
μῆς, Πρόεδρος. Σ. Χατζημιχάλης, Ταμίας. Δημ. Ν. Βλαχά-
κης, Γραμματεὺς.

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

Ἰω. Ζησιμόπουλος, Κ. Τσόγας, Γ. Μάνεσης, Ν. Σπαν-
τίδος, Ἐμμ. Σημαντηράκης, Ξ. Κολλάρος.

Ε Λ Ε Γ Κ Τ Α Ι

Ν. Ἀρκουλιῆς, Ἀντ. Καλακώνας, Χρ. Ντάβαρης.

Ἀπὸ δὲ τῆς 1ης Ἰουλίου 1902 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1905.

Ἰωάννης Ζουμῆς Πρόεδρος.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς Ἀντιπρόεδρος.

Ἰω. Ζησιμόπουλος Ταμίας

Δημῆτ. Ν. Βλαχάκης Γραμματεὺς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἄντ. Θ. Καλακώνας, Κωνστ. Τσόχας, Βασιλ. Καμπάνης, Ἰω. Καμιζούλης, Παῦλος Ροῦθδος, Μιχ. Βούλγαρης, Σπ. Σιμόπουλος, Κωνστ. Κοκκινόβραχος, Νικ. Μωραΐτης, Ἠλ. Χρυσθαΐτης, Ἰω. Δούκας, Κωνσταν. Φούγιος

ΕΛΕΓΧΤΑΙ

Πέτρος Ἀρκῆς, Νικόλ. Σπαντίδης, Χρ. Ντάβαρης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

[Handwritten signature]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ

Ὁ μέγιστος οὗτος τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν εἶναι ἀναμφιδόλως καὶ ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὑπὸ Ἑθνικὴν καὶ Θρησκευτικὴν συγχρονῶς ἐποῦν ἱερώτατος πάντων.

Ἐν τῇ ἀθουσίᾳ καὶ πλεον τοῦ θεοῦ σιωπηλῆ νήσῳ Πάρῳ ἐρριμμένος, λανθάνει ἐτι ἴσως τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων, μέγιστον ἐθνικὸν κειμήλιον ἐν τῇ σκιᾷ καὶ τῇ λήθῃ κατακείμενον.

Τιμώμενος ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Θεοτόκου καὶ ἐορτάζων κατὰ τὴν ἀγίαν Ἀγίας Κοίμησην τὴν 15ην Αὐγούστου, μόλις ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆ πρωτοβουλία τοῦ ἐν Ἀθῆναις Συνδέσμου «Ἐκατονταπυλιανῆ» καὶ τῇ ἀοικῶ ἐργασία πολλοῦ Ἑλλήνου, (*) πρωτοεργατοῦ ἐν ἐθνικοῖς ἀπτήμασι, ἤρξατο γιγνόμενος κέντρον ἀληθοῦς ἐθνικῆς πανηγύρεως, ἔργον ὅπερ πρὸ μακρῶν ἐτῶν ἔδει νὰ γίνηται.

Ἐκατονταπυλιανὴ εἶναι τὸ φερόμενον αὐτοῦ ὄνομα. Ἄλλ' ὁ ἐντόπιος λαός, οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἀπλοῖ ἄνθρωποι τὸν καλοῦσιν ἀκόμη Καταπολιανή. Εἶναι τὸ δεύτερον ὄνομα παραφθορὰ τοῦ πρώτου. ὡς κοινῶς πιστεύεται, παραφθορὰ ἄλλως τε εὐνότος καὶ φυσικὴ παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ; Εἶναι τὸ πρῶτον ὄνομα ὑπὸ λογιωτάτων παρελθούσης τινὸς γενεᾶς ἐξελλήνισις τοῦ δευτέρου; Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι εἶχε, πρὶν ἢ πρὸ μακρῶν ἡδὴ ἐτῶν μεταρρυθμισθῆ, ἑκατὸν πύλας, ὅθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἐκατονταπυλιανή. Ἐὰν ὅμως ἤθελέ τις νὰ παραδεχθῆ ὡς ἀληθὲς καὶ πρῶτον τὸ ἐν τῷ λαῷ φερόμενον ὄνομα Καταπολιανή, τοῦτο θὰ ἔχη παραχθῆ ἐκ τῆς λέξεως κατάπολα, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει,

(*) Ἐνωῶ ἐδῶ Δημήτριον Ἀναστασόπουλον τὸν Ἀθηναῖον.

πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλων ἴσως ναῶν τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀνομασίας, κειμένων ἐκτὸς τῆς πόλεως Κατάπολα δὲ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ κατάδρομα, κατάραχα, κατακέφαλα κ.τ.λ. Ἀπιθανωτέρα τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων φαίνεται ἡμῖν τρίτη τις καθ' ἣν ἀμφότεραι αἱ λέξεις Ἐκατονταφυλιανὴ καὶ Καταπολιανὴ παρήχθησαν ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Κατωπολιανή, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν τῷ παραλιακῷ βαθυπέδῳ πρὸς διάκρισιν τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου μερῶν τῆς πόλεως, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρχαῖον Ἐνετικὸν φρούριον καὶ λείψανα ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ναοῦ. Ὁ ἐπιζητῶν εὐκολίαν ἐν τῇ ἐκφράσει αὐτοῦ Ἑλληνικὸς λαὸς φυσικὸν εἶνε νὰ παρέφθειρε λέξιν Ἐκατονταφυλιανὴ εἰς Καταφυλιανή, οὐδεμίαν ὅμως θὰ ἠσθάνετο γλωσσικὴν ἀνάγκην ἵνα μεταβάλῃ τὸ Κατωπολιανὴ εἰς Καταπολιανή.

Ἀλλὰ ὡς καταγίνωσκιν ἄλλοι εἰς τὰ μυστήρια τῶν λέξεων καὶ συγχρόνως πρὸς τὰ μυστήρια ταῦτα ὡς διερευνῶσι καὶ καθαριζῶσιν ἡμῖν καὶ τὰ μυστήρια τῶν ἐθνολογικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν μνημείων.

Διότι, ὡς κρύπτονται αἱ κορυφαὶ τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰ νέφη, οὕτω καὶ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ τούτου κρύπτονται εἰς τοὺς θρύλλους καὶ τὰς παραδόσεις καὶ ὀλίγον . . . εἰς τὴν ἀχλὺν τῆς ἀδιαφορίας. Διότι εἶναι λυπηρὸν νὰ ρηθῇ ὅσης ἀστοργίας τυγχάνει ὁ ἔκπαγλος οὗτος καὶ ὀλομάμαρος καὶ πάνσεπτος Ναός, ὁ συνδέων, ὅσον στενῶς οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐν Ἑλλάδι, τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα πρὸς τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Βυζαντινῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως, ὁ μόλις ὀλίγας ὥρας θαλασσίῳ πλοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχων.

Ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἐλένης, ὡς ἡ περὶ αὐτοῦ ἀναφέρει παράδοσις ; καὶ εἶναι εὐσεβὲς ἀνάθημα τῆς σεπτῆς μητρὸς τοῦ πρώτου Ἑλλήνος καὶ Χριστιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν Παναγίαν Μητέρα Ἐκεῖνου, ὅστις παρέσχεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν

νά εὔρη τὸ Τίμιον ξύλον ἐφ' οὗ ἀνηρωτήθη τὸ Πανάγιον σῶμα Του ; Εἶναι σύγχρονος τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὡς περὶ αὐτοῦ πιστεύεται ; Ἐκτίσθη ἀληθῶς ὑπὸ μαθητοῦ τινος τοῦ Ἀνθεμίου ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Ἰσιδώρων, ἢ τῶν ἀρχιτεκτόνων οἵτινες τὸ πρῶτον ἐκαλλιτέχνησαν τὸ εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν ἀφιερωθὲν Ἑλληνικόν προσκύνημα ; Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅπερ θρυλλεῖται, ὅ,τι σχετικῶς πρὸς τὸν φθόνον τοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν μαθητὴν παριστῶσι τὰ πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἄτεχνα ἀνάγλυφα ; Εἶναι τάχα σύγχρονος τῇ ὑπὸ Κωνσταντίνου καὶ Κώσταντος πρώτῃ ἀνεγέρσει τῆς Ἀγίας Σοφίας ; Ἡ μὴ πως τῇ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὑπὸ Θεοδοσίου ἀνοικοδομηθεῖ ; Ἡ μὴ δέον νὰ κατέλωμεν εἰς τὴν ἐπὶ τυῦ Ἰουλιανοῦ ἀνεγέρσει τοῦ μεγάλου ναοῦ ;

Οἱ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἰσθμῶν μνημείων ἐρευνηταὶ ἄς ἀπαντήσωσιν ἐπὶ τῶν ἐπιτημάτων τούτων.

Ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι ἀνεπίδεκτον συζητήσεως εἶναι ὅτι ὁ μέγιστος καὶ κάλλιστος καὶ φωτεινότετος οὗτος ναὸς ἀνάγεται πάντως εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ. Δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἀμβολία, ὅτι ἀνηγέρθη ἐν οἷς χρόνοις ἢ Ἑλλάς μετέβαινε ἀπὸ τοῦ ἔθνισμοῦ εἰς τὴν χριστιανωσύνην, καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ ἐν Ἀθήναις σχολαὶ συνεκράτουσιν ἐτι τοὺς τελευταίους σπινθῆρας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας, συντριβομένης μοιραίως πρὸ τοῦ ὄγκουμένου κύματος τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἐπεὶ πάσας τὰς λοιπὰς μαρτυρίας καὶ παραδόσεις καὶ θρύλλους καὶ ἀνάγλυφα καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑπάρχουσι δύο ἀποδείξεις ἀνεπίδεκτοι δισταγμῶν Ἡ μία εἶνε λιθίνη καὶ ἡ ἑτέρα χειρόγραφος.

Ἡ πρώτη εἶνε μέγα μαρμαρίνον βαπτιστήριον, ἐν τῷ ὄρει Σταυροῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ διαμερίσματι ἐντὸς τοῦ Ναοῦ πρὸς τὴν δεξιάν πτέρυγα αὐτοῦ ὑπάρχον, μετὰ τὰς μαρμαρίνους αὐτοῦ βαθμίδας καὶ τὴν ἐν τῷ μέ

σφ ἱερὰν νησίδα, τύπος τέλειος τῶν ἱερῶν ἐκείνων βαπτιστηρίων, ἐν οἷς κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἐβαπτίζοντο οἱ εἰς μεγάλην ἡδὴ ἡλικίαν προσήλυτοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλῃ, ὅτι, ἵνα ἐνδείκνυται ἀνάγκη τοιοῦτου μονίμου βαπτιστηρίου κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, ἦν ἔτι ἡ ἐποχὴ τῆς ἐννηλίκων βαπτίσεως; Οἱ περιελθόντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ναοὺς καὶ τὰς μονὰς αὐτῆς ἐπισκεψάμενοι δύνανται ἐκ τῆς πανταχοῦ ἀπουσίας τοῦ μαρτυρίου τούτου νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἐτέρα τῶν μαρτυριῶν εἶναι ἔντυπος. Νικήτας ὁ Μάγιστρος ὅστις ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ἐστέλλετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ εἰς τὴν Κρήτην, ἅμα μὲν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐκφράσιν, συστρατευόμενος Ἡμερίῳ ἅμα δὲ πρεσβεύσαντος πρὸς τοὺς τὴν Κρήτην ἔχοντας Ἀραβας, ὑπ' ἐναντίων ἀνέμων προσεγγίσας εἰς Πάρον μετὰ θαυμαστοῦ περιγραφῆ τῶν ναῶν τοῦτον, ὃν ἀρχαῖον ἡδὴ ὀμολογεῖ.

Ἄλλ' ἰδοὺ αἱ λέξεις αὐτοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Μαγίστρου ὅστις δὲν ἀπηξίωσε νὰ διηγηθῇ καὶ τὰ κατὰ τὸν ναὸν καὶ τὰ κατὰ τὸν βίον τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἀγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας: «Ὁ δὲ ἦν ἄρα τις ἀξιοθέατος καὶ λειψανα σώζων ἔτι τῆς παλαιᾶς ὠραιότητος σύμμετρός τε γὰρ ἐδέδμητο πάντοθεν καὶ κίονσι συχνοῖς τοῦ ἐκ βασιλικοῦ ἠρήρειτο λίθου. πριστῶ τε λίθῳ πάντα τοῖχον ἀμφίετο παραπλησίως τοῖς κίονσιν. Εἰς τοσοῦτον δὲ τὸν λίθον λεπτύνας ἐξέσφανε ὁ τεχνίτης, ὡς δοκεῖν ἐξ ὑφασμάτων τὸν τοῖχον ἐνδεδύσθαι βυσσίνων· τὸ δὲ μαρμαῖρον τοῦ λίθου τοσαύτην ἐνέφαινε τὴν ὑγρότητα καὶ μαρμαρυγὴν, ὡς καὶ μαργάρων στιλβηδόνων νικᾶν· τοσοῦτον τὸ περιὸν ὑπῆρχε τοῦ λίθου, μᾶλλον δὲ ἡ σπουδὴ τοῦ τεχνίτου, ὅς καὶ τὸ κάλλος ἐφιλονεῖνισε τῇ ἀφύσει προσνεύμαι.

«Ὡς δὲ καὶ τῆς σεβαστῆς καὶ θείας τραπέζης τὸ

«ὑπερκείμενον ὀρόφιον εἴσω τῆς πύλης ἐωράκαμεν, «κατεπλάγημεν τῆς τερπνότητος· οὐδὲ γὰρ εἶώκει λίθου φύσιν ἔχον τὸ τόρευμα, οὐδὲ σιδήρῳ καὶ τέχνῃ ἀελαξεῦσθαι καὶ χεῖρεσιν· ἀλλ' οἶά τινι γάλακτι ὁπῶ φυραθέντι, καὶ πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ στέγους μηχανημένου τοῦ χεύματος, τοιοῦτω ποτ' ἐγὼ λίθῳ «τεθέαμαι διφρηλατοῦσαν ἐπὶ ταύροις Σελήνην. Τὸ «μὲν οὖν ἔκειτο τεθραυσμένον, ἡμεῖς δὲ συνεθέομεν «καὶ παριστάμεθα καταρῶμενοι καὶ παντοίως τὸν συν«τρίψαντα λοιδορούμενοι καὶ γὰρ ἦν τι χρῆμα καὶ ἄ«ξιον οἴκῳ θεοῦ κειμήλιον καὶ ἀνάθημα.»

Παρεθέσαμεν αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Νικήτα, ὡς δύναται τις συγκρίνων νὰ ἴδῃ εἰς τὰ «Μνημεῖα Ἁγιο-λογικά», ἐν Βενετία ἐκδοθέν σίγγραμμα κατὰ τὸ 1884 ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἀρχιμανδριτοῦ καὶ καθηγητοῦ κ. Θεοφίλου Ἰωάννου. Οὕτω μόνον ἀποφεύγομεν τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ὑποθεώμεν μεγαλοποιούντες καὶ ἐλλογιμῶντες τὰ πράγματα.

Ἐὰν ἤδη ὁ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἑννάτου αἰῶνος τοιαῦτα περὶ τοῦ Ναοῦ ἱστορῶν ἀναγράφῃ τῆν φράσιν «λείψανα σώζων τῆς παλαιᾶς ὠραιότητος», εὐνόητον καθίσταται παντὶ ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἀνηγέρθη ὁ ναὸς ὁ κατὰ τὸ 900 μ. χ.: διατηρῶν **Παλαιὰν ὠραιότητα.**

Εἰς τὸν παλαιὸν τότε ναὸν προσετέθη ἕκτοτε ἑνδεκά αἰῶνων βίος. Καὶ εἶδε παρερχομένας γενεὰς μετὰ γενεὰς καὶ βασιλείας μετὰ βασιλείας καὶ κράτη μετὰ κράτη. Καὶ εἶδε κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Καθέδρας τοῦ Βοσπόρου φρυάττοντας Ἄραβας καὶ Πέρσας καὶ Ἀβαρας καὶ Σλαῦους καὶ Γόθους καὶ Φράγκους καὶ Ρώσους καὶ Βουλγάρους καὶ Μωαμεθανούς. Καὶ εἶδε τὸν ἀδελφόν του ναὸν τὸ ἱερόν, τῶν Ἑλλήνων προσκύνημα, τέμενος τοῦ Μωάμεθ καταστάν, καὶ τοὺς ναοὺς τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ κρημιζομένους πολλαχοῦ, εὐτυχίσας αὐτοὺς θεόθεν νὰ παραμένῃ ὀρθός, ἀλώβητος, ἀβεδήλωτος.

Βεβαίως δὲν περιμένει τις ὅτι ἐπισκεπτόμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο τέμενος θὰ εὔρη τὰς μαρμαρυγὰς καὶ τὰς λάμψεις καὶ τὰς ὡσεὶ ὑγρότητος τοῦ μαρμάρου πρὸ τῶν ὁποίων ἐξεθαμβώθη Νικίτας ὁ Μάγιστρος. Ὁ χρόνος καὶ ἔνθα σέβεται τὰ κειμήλια ἀφίνει πάντως ἐπ' αὐτῶν τὸν ἑαυτοῦ μανδύαν ἐκ χρώματος καὶ διαυγείας ἀλλοίωσιν. Ἐτέρωθεν ἐν ᾧ τότε ὁ σελτὸς οὗτος Ναός ὅλος κίσει ὑπερείδετο καὶ πάντοθεν ἦν περίοπτος, ἀνάγκαι ἀσφαλείας μεταγενέστεραι, μετὰ κινδύνους ἴσως ἐκ σεισμῶν, ἐνετείχισαν τινὰς τῶν κιόνων καὶ ἐτροποποίησαν οὕτως ἐσωτερικῶς ἐνιαχοῦ τὸ ἀρχικὸν σχῆμα.

Διατρεῖ ὅμως ἔτι πολλὴν τὴν ἀρχικὴν μεγαλοπρέπειαν. Πάμμεγας, ἐπιβάλλων ἀλόφωτος. Εἰς οὐδένα τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν ἢ ἱερῶν συγκινήσις καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτην ὅσον εἰς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο Βυζαντινὸν ἀριστούργημα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀσέλγη τις τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν καὶ μάλιστα ἐν στιγμῇ συγκίνης καὶ ἠρεμίας, νὰ ἀκούσῃ τὰ βήματα αὐτοῦ ἀντηχοῦντα εἰς τοὺς πολλαπλοὺς αὐτοῦ θόλους καὶ τὰς πτέρυγας, νὰ ἐμβαπτισθῇ εἰς τὸ περιλοῦον αὐτὸν ὑψῶθεν φῶς, νὰ ἀτενίσῃ τὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τεμπλέου εἰς φυσικὸν μέγεθος ἐσταυρωμένον, καὶ νὰ μὴν αἰσθανθῇ εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ διαρρέον ὡσεὶ ἱερὸν τι πῦρ, ὡσεὶ ῥίγος τι συγκινήσεως.

Ἡ γυμνότης καὶ ἡ πενία καὶ ἡ ἐγκατάλειψις αἱ ἐν αὐτῷ πανταχοῦ μαρτυρούμεναι δὲν ἀφαιροῦσιν, ὅχι κατηγοροῦσιν ἴσως τῆς παρουσίας ἐποχῆς, ἀλλὰ προσθέτουσι καὶ κἄτι τι εἰς τὸ σέβας τῶν αἰώνων, εἰς τὴν ἐντύπωσιν ἱερῶν ἀναμνήσεων.

Καὶ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ γεγλυμμένος αὐτοκρατορικὸς τῶν Βυζαντινῶν Καισάρων ἀετὸς καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ πάμμεγα καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἱερὸν βῆμα, καὶ οἱ πολλοὶ ναῖσκοι οἱ ἰδιαιτέροι οἱ ἐντὸς αὐτοῦ ἐν ταῖς πτυχαῖς καὶ ταῖς γωνίαις αὐτοῦ ἐγκρυπτόμενοι, ὧν ὁ μέγιστος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Νι-

κολάου τιμώμενος ἐπὶ κίωνων ἐρείδεται ὄλος κατὰ τὸν ἀρχῆθεν τύπον τοῦ μεγάλου Ναοῦ, καὶ τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ πτέρυγι, ὡς προεῖρηται ἀπομένον ἀλώθητον ἱερὸν βαπτιστήριον ἀναμνήσεις ἀγίας καὶ συγκινήσεως ἡδείας καὶ σεβασμὸν ἄπειρον προκαλοῦσι.

Ἄλλὰ εἰς δύο τινα ἀκόμη πρέπει νὰ ἐπιστηθῆ ἡ προσοχὴ τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου καὶ μάλιστα τοῦ εὐσεβοῦς ἐπισκέπτου.

Τὸ μὲν εἶναι τὸ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπὲρ τὴν ἀγίαν Τράπεζαν ὀρθούμενον καὶ στεγάζον αὐτὴν μονόλιθον ὀρόφιον, τὸ ἐπὶ τεσσάρων κίωνων κρατούμενον, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἀποθαυμάζει ὁ Νικήτας καὶ ὅπερ ἰδὼν κατακείμενον καὶ τεθραυσμένον που, ἀγανακτεῖ ἱερὰν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ ὀράστου τῆς βεβηλώσεως, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ πάλιν λέγει, χειρῶν ἐφαίνετο τόρευμα, ἀλλ' ὡς χυθὲν εἰς τύπον καὶ σπέρροποιθὲν γάλακτι ὁπῶ φθισθεντι. Καὶ τοῦτο τι περὶ τῆς βεβηλώσεως ταύτης διηγείται, ἀκούσας, ὡς μαρτυρεῖ, παρὰ ἱεροῦ ἀνδρός, μοναχοῦ ἐν τῇ τότε ἀοίκῳ Παρῶ. Ἐκθέτομεν ταῦτα ὡς ὁ ἴδιος Νικήτας ἀναγράφει.

«Τὸν Νίστριον ἐκείνον ἀκούεις, ἔφη, τὸν τοῦ ναυατικοῦ τῆς Κρήτης κατάρξαντα; οὗτος ἐκεῖνος ὧδε ἀγεγόμενος, ἐν θαύματί τε τὸ ἔργον τοῦ κάλλους ἀθέμενος, μεμελέτηκεν εἰς Κρήτην μετακομίσαι· ὡς αὐτὸς τὰς πύλας διεμέτρησε πρότερον, εἶτα τὸ ἱερὸν αὐτοῦ καὶ θεῖον ὀρόφιον ἔδοξέ τε καλῶς ἔχειν καὶ «καθεῖκεν εἰς γῆν ἔλκειν ἐπεχειρεῖ τῶν πυλῶν ἐξω· «τὸ δὲ εὐθύς ἐγένετο μείζον, καὶ αὐτὸς τὸν τοῖχον «διώρυττεν· εἶτα μετρήσας ἐξάγειν ἐσπούδαξε· τὸ δὲ «καὶ αὐθις μείζον ἐγένετο, καὶ μᾶλλον μείζον, καὶ τοῦ «το πολλακίς, ἕως ὃ Ἄραψ ἐνέδωκε τοῦ βιάζεσθαι, «ἀλλ' οὐ τοῦ φθονεῖν. Ὡς γὰρ κάμνων διημάρτανε «τοῦ σκοποῦ (καὶ γὰρ ὡς ἔοικεν οὐκ ἤξιον τὸ θεῖον «μαρὸν γενέσθαι τὸ ἱερὸν· ἔσπευδε γάρ, ὡς λέγεται, «τῇ συναγωγῇ τοῦτο τῶν τῆς Ἄγαρ ἀνάθημα κατα- «θέσθαι), συνθλάττει τὸ καλὸν ἐκεῖνο ἔργον ὃ βδελυ-

«ρός, βασκίνας τοῦ κόσμου τῷ τῆς Θεοτόκου νεῶ.»

Καὶ ὅμως τὸ ἱερόν τοῦτο καὶ θεῖον ὄροφίον» τὸ τοιοῦτων παραδόσεων καὶ ἀναμνήσεων σεβασμῶν προκαλοῦν, ὑπερκείμενον ἥδη τῆς ἁγίας τραπέζης, εἶναι ἐπισφαλές καὶ κινδυνεῦον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀκιδίαν νὰ προσενήσῃ μὲν ἴσως καὶ δυστυχήματα, νὰ πάθῃ δὲ αὐτὸ βεβαίως βλάβας καὶ καταστροφάς. ὅσας ὁ Ἄραψ ἐκεῖνος πειρατὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ τῷ ἐπιφέρῃ.

Τὸ δ' ἕτερον, ὅπερ ἐν σεβασμῷ καλεῖ τὴν τοῦ ἐπισκέπτου προσκύνησιν, εἶναι τὸ ἐν μυχῷ τινι τῆς ἀριστερᾶς τοῦ ναοῦ πτέρυγος ἱερόν, σπῆκος μᾶλλον ἢ παρεκκλήσιον, τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἁγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας. Ὁ αὐτὸς Νικήτας, ὑποχρεωθείς λόγῳ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ μοναχοῦ, ἀναγράφει καὶ παραδίδει ἡμῖν τὴν μελαγχολικὴν τῆς ἁγίας ταύτης νεανίδος ἱστορίαν, πῶς ἡ μοναχὴ ἀφιερωθεῖσα τῷ Θεῷ ἐν Λέσβῳ, ἐν ᾧ μεταβάσει εἰς κώμην τινὰ, εἶνα ἀποσταθῇ ἐπὶ τῷ Πάσχα ἔγγαμον ἐκεῖ ἀνταδελφῶν, ἀνθρωπάγῃ ὑπὸ ἐπιδραμόντων αἰψῆς Ἀράβων, πῶς ἐν ἀποβάσει τούτων ἐν τῇ ἐρήμῳ Πάρῳ ἐδοξαπέτευσε εἰς τὰ δάση τῆς νήσου, πῶς ἐκεῖ ἐταλαιπωρήθη, πῶς φοβερὸν ἐγκαταλείψεως ἔζησε βίον καὶ οἶον ἱερὸν ἔλαβε τέλος. Καὶ φρικτῶς ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν περὶ αὐτῆς τοῦ αὐτόπτου μαρτυρίαν: «ἦν ἄρα τὸ μὲν εἶδος γυνή, τὸ δὲ φαινόμενον ὑπεράνθρωπον, θριξ λευκή, πρόσωπον «μέλαν, μικρὸν ὑποφαῖνον λευκότητα δέρματι συνέχουσαν μόνῳ τὴν τῶν ὀστέων ἀρμογὴν, ἥκιστα σαρκὸς ἐμπεφυκυίας, ἐφόκει δὲ τὸ ὅλον σκιᾶ.»

Ἀλλὰ κλείοντες τὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ σύντομον ἡμῶν περιγραφὴν ἐφίσταμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου ἀκόμη εἰς τὸν ἰδιόρρυθμον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ εὐρύτατον αὐτοῦ ἐν ὑπερώῳ γυναικωνίτην, ὅστις αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἔχει τόσῃν περιεκτικότητι ὅσῃν εἰς τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν μεγάλων ναῶν.

Καὶ προαύλιον δὲ ἔχει ἐπίσης ἀρχαῖον, μέγα καὶ

ὄλομάμαρον ὁ Ναὸς καὶ διπλῆν κελλίων σειρὰν ἐν εἰ-
δει φρουρίου περιβάλλουσαν καὶ ἐνισχύουσαν ἐν ἀρ-
χαίᾳ ἐποχῇ καὶ κινδύνοις τὸν ναὸν καὶ τρία ἀπ' ἀλ-
λήλων ἀνεξάρτητα ὕδατα· ἐν μὲν φρέυρ ἐν τῇ αὐτῇ
ἕτερον δὲ φρέαρ ἀρίστου ὕδατος ἐν αὐτῷ τῷ Ναῷ,
τρίτον δὲ πηγαῖον, ἀναβλύζον ὑπ' αὐτὴν τὴν Ἀγίαν
Τράπεζαν καὶ ὡς Ἀγίασμα θεωρούμενον

Ἐπισφραγίζομεν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐν ἐπι σημειοῦντες
ἐπίσημον. Εἶναι τοῦτο χρυσόβουλον τοῦ ἡγεμόνος τῆς
Μολδοβλαχίας Μαυρογένους, ὑπάρχον ἄλλοτε ἐν τοῖς
ἀρχαίοις τοῦ Δήμου Πάρου, ἥδη δ' εὕρισκόμενον ἐν
τῇ Χριστιανολογικῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρίᾳ ἐν Ἀθή-
ναις, ἐπισφραγίζον ἢ τοῦλάχιστον ἀναφέρων εἰς ἀρ-
χαιοτέραν ἐποχὴν τὴν παλαιότητα καθ' ἣν ὁ Ναὸς
οὗτος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτοκοῦ ἐκτίσθη ὑπ' αὐτῆς
τῆς Ἀγίας Ἐλένης κατὰ τὴν ταξίματος, ὁπόταν μετα-
βαίνουσα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους πρὸς εἴρεσιν τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ προσεγγίσεν εἰς Πάρου ἐξ ἐναντιῶν
ἀνέμων. Ὅταν δηλαδὴ ἀφιοθεῖσα τῆς θείας εὐδοκί-
ας, εὔρε τὸ Τιμὸν ξύλον, ἐκορήγησε καὶ ἐφρόντισεν
ἀργότερα τὰ τῆς ιδρύσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ.

Ἄλλ' ἐγκλείει, ἐγκλείει καὶ ἄλλην στοργὴν καὶ ἄλ-
λην ἱερότητα δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὸ μέγα τοῦ-
το παντὸς αἰσθανομένου προσκύνημα. Δὲν εἶναι μό-
νον τὰ μάρμαρα τῶν ἀρχαίων λατομειῶν ἀφ' ὧν ὦ
κοδομήθη. Εἶναι μέρος τῆς ἀρχαίας εὐκλείας,
τῆς τῶν προγόνων ἡμῶν λατρείας ἐντετειχισμέ-
νον, συσσωματωμένον ἐν αὐτῷ. Διότι αἱ στῆλαι τοῦ
τὰ μάρμαρά του εἶναι στῆλαι καὶ μάρμαρα ἀρ-
χαίου Ἑλληνικοῦ ναοῦ· οἱ βωβοὶ μάρτυρες σήμε-
ρον καὶ ἀπὸ δεκαεπτὰ ἥδη αἰῶνων τῆς ἀναιμιάκτου
θυσίας, πολλοὺς αἰῶνας πρὶν παρίσταντο σιωπηλῶς
εἰς τὰς ἀρχαίας θυσίας, εἰς τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς
ἕμνους καὶ τὰς κατὰ τῶν Περσῶν προσκλήσεις τοῦ
θείου καὶ τοὺς νικητηρίους εἶτα παιᾶνας. Ἐνθα ἡ
πάνσελπος τοῦ Ἰησοῦ λατρεύεται μήτηρ, ἢ Ἀθηνᾶ

ἢ ἡ Ἥρα ἢ πιθανώτερον πάντων ἢ ἐφέστιος τῶν Παρίων θεὰ Δῆμητρα ἐλατρεύετο.

Τοιοῦτος ὁ σεπτὸς οὔτος Ναδς ὑπὸ χριστιανικὴν ἱερότητα ὑπὸ Βυζαντινὰς ἀναμνήσεις, ὑπὸ ἐθνικῆς εὐκλείας ἐκφυγόντα, μεμακρυσμένα ὄνειρα καὶ φρικιάσεις. Τοιοῦτος ὁ Ναδς ἀφ' οὗ ἐφιλοδοξήσαμεν νὰ ἄρωμεν τὸν πέπλον τῆς λήθης καὶ ἀδιαφορίας, νὰ κραυγάζωμεν γεγωνυία τῇ φωνῇ ὅτι εἶναι, ὅτι ὀφείλει νὰ γίνῃ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος προσκύνημα.

* *
*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020588

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

